

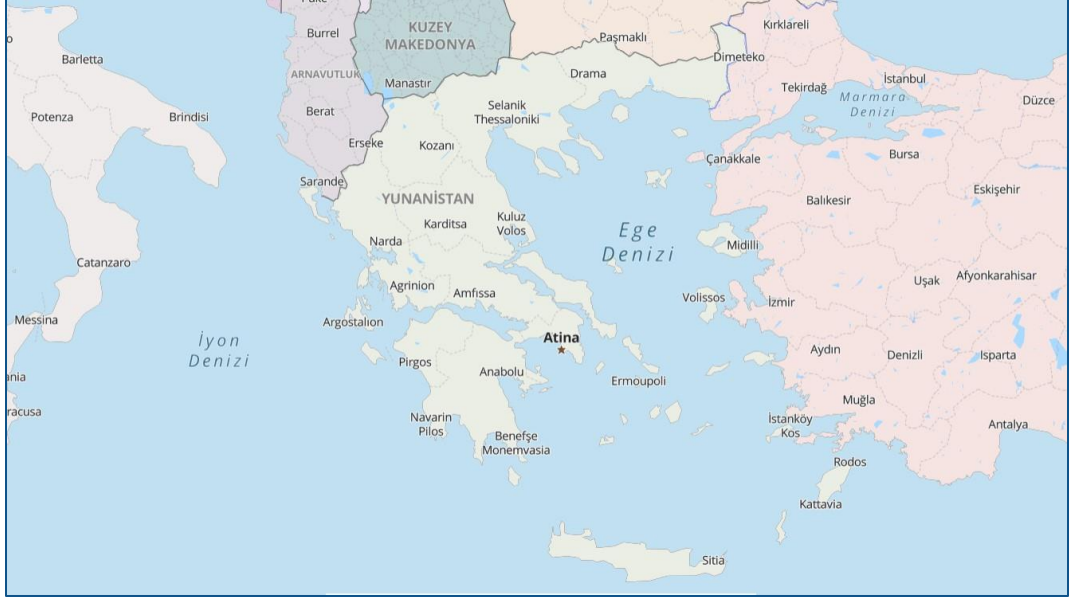
YUNANİSTAN BİLGİ NOTU

MAYIS 2024

GÜNCEL VERİLER

MAKROEKONOMİK
GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

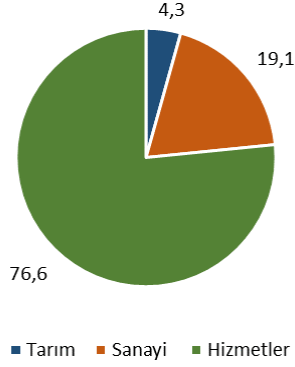
GÖSTERGE	DEĞER	2022	2023	2024
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	218	238	250
Büyüme	yüzde	5,6	2,0	2,0
Nüfus	Milyon Kişi	10,5	10,4	10,4
Kişi Başı Gelir	USD	20.818	22.805	23.966
Enflasyon	yüzde	7,6	3,7	2,7
İşsizlik Oranı	yüzde	12,4	10,9	9,4
Cari Denge / GSYH	yüzde	-10,7	-6,9	-6,5
Bütçe Dengesi / GSYH	yüzde	-2,4	-1,7	-0,9
İhracat	Milyar USD	57,6	55,1	-
İthalat	Milyar USD	98,0	89,5	-

Kaynak: IMF Küresel Ekonomik Görünüm Nisan 2024, Trademap

1. GENEL GÖRÜNÜM

Sektörlerin GSYH Payları (%)

Kaynak: Dünya Bankası, 2022

Yunanistan 2001 yılında Avrupa Birliği (AB) üyesi olmuştur. Mal ve hizmet ticareti diğer AB üyelerine göre daha az rekabetçi olan ülkenin yüksek borçluluk oranları; ihracatını olumsuz etkilerken dış finansmana bağımlılığını yükseltmiştir. 2008 yılında yüksek kamu borçluluğunun tetiklenmesi ile likidite krizine giren ülke, Avrupa Birliği ve IMF'den borçlanmaya başlamıştır.

Gelir eşitsizliğinin artmaya başladığı ülkede işsizlik 2013 yılında %27'ye kadar yükselmiştir. 2015 yılında 1,6 milyar EUR'luk borcunu ödeyemediği için iflas etmiştir. 2016 ile 2019 yılları arasında bütçe fazlası vermeye başlayan ülke 2020 yılında gerçekleşen salgın ile ülkeye gelen turist sayısındaki düşüşün de etkisiyle bir önceki yıl 2,7 milyar EUR cari açık verirken 2020 yılında 11 milyar EUR açık vermiştir.

2022 yılı verilerine göre tarım sektörünün katma değer üretim içerisindeki payı %4,3 olarak gerçekleşmiştir. Yunan tarım sektörü dört yüz bin istihdam ile ülkedeki istihdamın yüzde 10'unu oluşturmaktadır. Kırsaldaki işsizlik, yaşlanan nüfus sebebiyle Yunanistan hükümeti ve AB fonları gençleri teşvik etmektedir. Yeşil Dönüşümü de kapsayan 1,5 milyar EUR'luk yatırım da katıldığı 2023 ile 2027 yılları arasında sektöre 14,5 milyar EUR'luk yakın destek ve yatırım yapılması öngörülmektedir.

Özellikle, tarımsal gıda sektörü gıda tedariki ve sektördeki yenilikler ile ekonomiyi sürükleyici sektörlerden biri olarak görülmektedir. Yunan nüfusunun yüzde 31'inin kırsal kesimlerde yaşaması, tarım sektöründeki büyümenin küçük ve orta büyüklükteki işletmeleri teşvik etmesi beklenmektedir.

Tarım sektöründe Mondelēz, Lays, Barilla, Cadbury, General Mills, Friesland Campina dahil birçok yabancı yatırımcı bulunmaktadır. Bazı butik ve/veya niş tarımsal ürünlerin AB standartlarında üretim şartları ile rekabetçi standartlarına sahip olması, Akdeniz Diyeti, bal, zeyti yağı gibi ürünlerin varlığı sektörü Yunanistan'ın geleceğinde öne çıkarmaktadır.

YUNANİSTAN BİLGİ NOTU

Enerji sektörü Yunanistan'ın geleceği için öne çıkan bir diğer sektördür. 1970'lerde petrol kriziyle birlikte elektrik üretiminde kömür kullanımına geçen ve uzun süre tüketen ülke, son yıllarda ham petrol ve doğal gaz sektörlerine oldukça bağımlı hale gelmiştir.

Yeşil Dönüşüm ile elektrik üretiminde yenilenebilir enerjiye geçmeyi planlayan ülke aynı zamanda son yıllarda yaptığı doğal gaz keşifleri (oldukça sınırlı) ile enerji sektöründe kendi kendine yetebilir konuma gelmek istemektedir. Özelleştirmeler, doğal gaz boru hatları, petrol taşınması için uluslararası kabul görmüşlüğü ülkeye ABD'li Third Point Gas, Çin'li Chinese Shenhua Group, China State Grid dahil birçok yatırım yapılmasında etkili olmuştur.

Bilgi ve teknoloji sektörü Yunanistan'da önümüzdeki dönemde ülke ekonomisinde yükselişe geçmesi beklenen sektörlerdendir. AB ile uyum çerçevesinde kamu ve özel sektörün otomasyon ve dijitalleşme ihtiyacının sektördeki büyümeyi tetiklemesi beklenirken 2020 yılında sektörde katma değer üretiminin 5,7 milyar EUR civarında olduğu tahmin edilmektedir. Ocak 2022'de JPMorgan Chase Viva Wallets'in %48,5 hissesini satın alması şirket Yunanistan'ın ilk unicorn'u olmasına neden olmuştur. Yazılım geliştirme laboratuvarları, mikroçip ve mikro-elektromekanik sistem dizayn merkezleri (MEMS design centers) ve ARGE laboratuvarları kamu desteği ile kurulabilecek merkezlerdir. Nokia-Siemens, Oracle ZTE, Samsung Huawei, SAP, Unisoft ülkede bulunan başlıca bilgi ve teknoloji sektörü firmalarıdır.

Tematik güneş ve plaj turizmi, yatlar ve yelkenler için deniz turizmi, Antik Yunan ve Roma tarihi dokusuyla turizm sektörü Yunanistan için önemli gelir kaynağıdır. Bütçe ve cari dengesinde uzun yıllar açık veren ülke turizm gelirleri, yurtdışında yaşayan diasporasının ülkelerine gönderdiği transfer gelirleri ile bu açıkları kapatmaya çalışmıştır.

Salgın ile birlikte turizm sektörü daralma yaşamış, 2019 yılında 7,4 milyon turist ağırlayan ülke 2020 yılında 3,6 milyon turist ağırlamıştır. Sektörde bulunan kamu iktisadi teşebbüslerinin özelleştirilmesi, otel altyapılarının lükseştirilip daha büyük gelir kaynağı olması, turizm sektörü için potansiyel teşkil etmektedir.

2021 yılında 4,5 milyona yakın turist ağırlayan ülke, 2022 yılında 6,6 milyon turist ağırlamış, Eylül 2022 ile Ağustos 2023 arasında ülkede konaklayan turist sayısı ise 7,4 milyon ile salgın öncesi seviyesini ancak yakalayabilmiştir. Antik Yunan'dan beri süregelen tiyatro geleneğinin de etkisiyle sinema geleneği de bulunan Yunanistan hem ülkesini daha geniş kitlelere taşımak hem de turizm sektörüne katkı sağlamak amacıyla görsel-işitsel ürün üretimine önem vermektedir.

Eczacılık sektörü iç talebe bağlı olarak da olsa Yunan ekonomisine önemli katkı yapmıştır. İç talepten uluslararası piyasalara açılan eczacılık sektörüne yapılan ARGE yatırımları tüm yatırımların %8'ini oluşturmaktadır.

YUNANİSTAN BİLGİ NOTU

Yenilenebilir enerji sektöründe Haziran 2023 itibariyle 5,8 GW enerji kapasitesine sahip fotovoltaik panel kullanılan ülkede 4,8 GW kapasiteli rüzgar enerji panelleri dahil 11,3 GW yenilenebilir enerji kapasitesi bulunmaktadır.

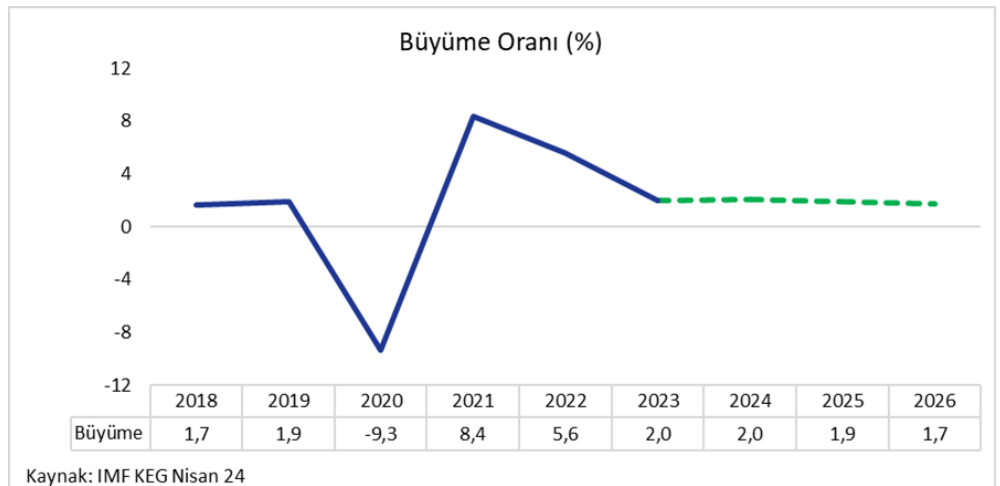
Aktif kontratlar ile birlikte yakın zamanda kapasitenin 19,2 GW'a çıkması beklenmektedir. 2030 yılına kadar elektrik üretiminin %80'ini (yaklaşık 28 GW) yenilenebilir enerji sektöründen gerçekleştirmeyi hedeflemektedir. 2030 yılına kadar 35 milyar EUR yatırım yapılması beklenmektedir.

BÜYÜME: 2000 ile 2007 yılları arasında yüzde 4 büyüyen Yunanistan ekonomisi 2008 Küresel Finansal Krizi ile ekonomik krize girmiş, Avro Bölgesi'ndeki krizin de etkisiyle 2008 ile 2013 yılları arasında altı yıl boyunca ortalama yüzde 5 daralmıştır.

2008 yılında milli gelir 350 milyar USD seviyesindeyken 2013 yılında 239 milyar USD seviyesine gerilemiştir. 2014 yılında ılımlı da olsa büyüyen ekonomi 2015 ve 2016 yıllarında küçülmeye devam etmiştir. 2019 yılında milli gelir 200 milyar USD civarında seyrederken salgın ile birlikte ekonomi yüzde 9,3 daralmış, milli gelir 189 milyar USD olmuştur. Salgın ile perakende ve eğlence (turizm dahil) sektörleri bir önceki yıla göre sırasıyla %19,6 ve %23,5'lik daralmalar yaşamıştır.

2021 yılında ekonomik toparlanma %8,4 seviyesinde olurken cari açık 12,3 milyar EUR seviyesine yükselmiştir. 2022 yılında Rusya Ukrayna Savaşı'nın etkisiyle ödemeler dengesi hesabına göre dış ticaret açığı artan ülkede cari açık milli gelirin %10'una kadar yükselmiştir. 2019 yılında 4,5 milyar EUR yatırım çeken ülke salgından 2020 yılında 2,8 milyar EUR, 2021 ve 2022 yıllarında ise sırasıyla 5,4 ve 8 milyar EUR yatırım çekmiştir. Microsoft ve Pfizer yatırımları son dönemde öne çıkan yatırımlardır.

2023 yılında %2 büyüyen ekonominin Avrupa Komisyonu tahminlerine göre 2024 yılında %2,3, IMF tahminlerine göre ise %2 büyüyeceği öngörülmektedir. Avro Bölgesi krizi sonrası %213 ile tavan yapan kamu borcu milli gelir oranı 2023 yılında %170 seviyelerine gerilerken önümüzdeki dönemde %150'ye kadar düşeceği tahmin edilmektedir.

2. SWOT ANALİZİ

Güçlü Yönleri: Yunanistan, eski uygarlığı, felsefesi, sanatı ve mimarisiyle tanınan derin bir tarihi ve kültürel mirasa sahiptir. Bu kültürel zenginlik dünyanın her yerinden turist çekerek ekonomiye önemli katkı sağlamaktadır. Yunanistan'ın adaları, plajları, Akropolis ve Delfi gibi tarihi yerleri de dahil olmak üzere doğal güzellikleri, gelişen turizm sektörünün omurgasını oluşturmaktadır. Turizm gelir üreten istihdam sağlayan ve konaklama ve ulaşım gibi ilgili sektörleri canlı tutan ülke için önemli bir sektördür. Avrupa, Asya ve Afrika'nın kavşağında bulunan coğrafi konumu, ticaret ve ticaret açısından stratejik avantajlar sunmaktadır. Pire gibi limanlar Avrupa'ya açılan önemli bir kapı görevi görerek ülkenin ekonomik görünümünü olumlu etkilemektedir. Bol güneş ışığı ve rüzgar, Yunanistan'ı güneş ve rüzgar enerjisi gibi yenilenebilir enerji kaynaklarına uygun hale getirmektedir. Ülke, enerji bağımsızlığını ve sürdürülebilirliği hedefleyerek bu sektörler yatırım yapmaktadır.

Zayıf yönleri: Yüksek kamu borcu, işsizlik ve yavaş ekonomik büyüme gibi kalıcı ekonomik zorluklarla karşı karşıyadır. Yapısal sorunlar, mali kötü yönetim ve kredilere bağımlılık ekonomiyi zorlayarak kemer sıkma önlemlerine ve reformlara yol açmıştır. Karmaşık bürokratik süreçler ve yolsuzluk, iş dünyasının büyümesine ve yabancı yatırıma engel teşkil etmektedir. İdari prosedürlerin basitleştirilmesi ve yolsuzlukla mücadele, daha elverişli bir iş ortamının teşvik edilmesi açısından önemlidir. Turizm sektörüne aşırı bağımlılık, ekonomiyi küresel ekonomik krizler, jeopolitik gerilimler veya doğal afetler gibi dış faktörlere karşı savunmasız hale getirmektedir. Bu kırılganlığın azaltılması için ekonominin çeşitlendirilmesi çok önemlidir.

Fırsatlar: Ulaşım ağları, limanlar ve enerji tesisleri gibi altyapı projelerine yapılan yatırımlar bağlantıyı artırabilir, yatırım çekebilir ve ekonomik büyümeyi teşvik edebilir. Yunanistan, yenilenebilir enerjiye daha fazla yatırım yaparak, sürdürülebilir uygulamaları teşvik ederek ve yeşil teknoloji yatırımlarını çekerek daha yeşil bir ekonomiye geçişe öncülük etme fırsatlarına sahiptir. Yeniliği, girişimciliği ve teknoloji odaklı endüstrileri teşvik etmek, ekonomiyi turizmin ötesinde çeşitlendirebilir. Yeni girişimleri ve teknoloji merkezlerini destekleyen girişimler, inovasyon kültürünü teşvik edebilir.

Tehditler: Yunanistan, Doğu Akdeniz'de özellikle deniz sınırları ve enerji kaynaklarına ilişkin anlaşmazlıklar nedeniyle jeopolitik gerilimlerle karşı karşıyadır. Bu gerilimler, bölgesel istikrarı ve ekonomik faaliyetleri etkileyebilir. Küresel ekonomik dalgalanmalar, ticari aksaklıklar ve finansal piyasalardaki dalgalanmalar Yunanistan ekonomisine yönelik tehditler oluşturarak ticareti, yatırımı ve mali istikrarı etkiliyor. Yaşlanan nüfus ve vasıflı işçilerin göçünden kaynaklanan beyin göçü, işgücü piyasası ve ekonomik üretkenlik açısından zorluklar yaratmaktadır. Bu demografik sorunların ele alınması sürdürülebilir ekonomik kalkınma için çok önemlidir.

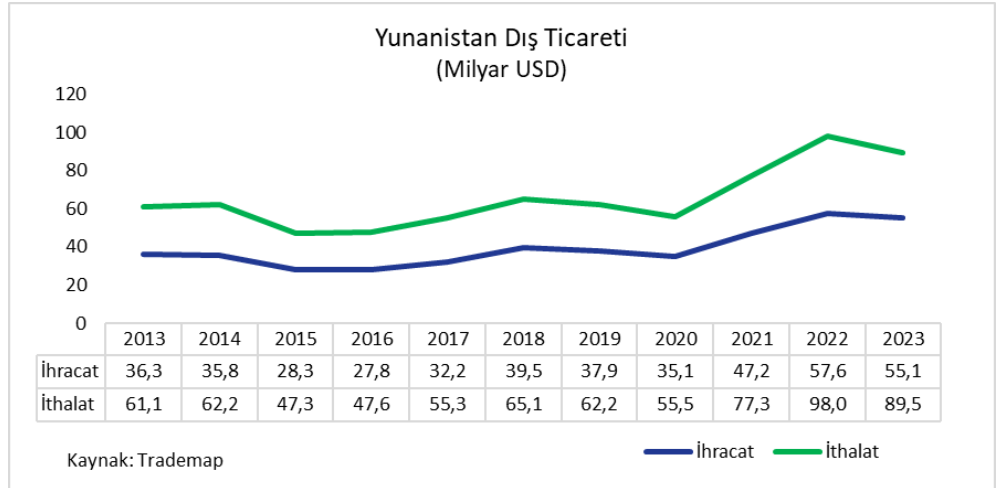

3. DIŞ TİCARET

Yunanistan dış ticaretinde Almanya, İtalya, Rusya, Çin, Türkiye, Irak ve Hollanda öne çıkmaktadır. Dış ticaretinin yüzde 40'ını bu ülkeler ile gerçekleştiren Yunanistan dış ticaretinde açık vermektedir. 2013 ile 2021 yılları arasında ortalama 23,6 milyar USD dış ticaret açığı veren ülke 2022 yılında Rusya Ukrayna gerginliklerinin emtia fiyatlarını yükseltmesiyle 40,4 milyar USD açık vermiş, 2023 yılında 34,4 milyar USD seviyesine gerilemiştir.

Yunanistan ihracatı 2013 ile 2021 yılları arasında ortalama 35,6 milyar USD seviyesindeyken 2022 ve 2023 yıllarında sırasıyla 57,6 ve 55,1 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir.

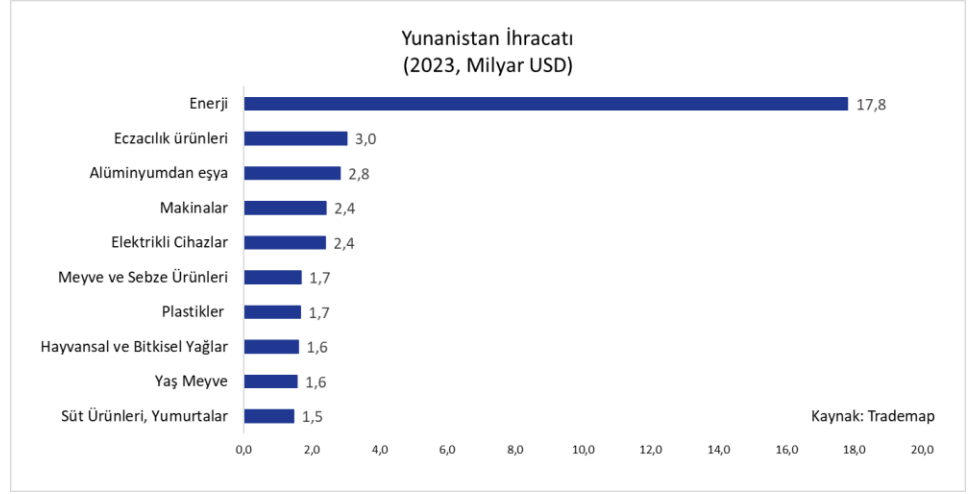
Yunanistan ithalatı ise 2013 ile 2021 yılları arasında ortalama 59 milyar USD seviyesindeyken 2022 ve 2023 yıllarında yine sırasıyla 98 ve 89,5 milyar USD seviyesine yükselmiştir.

Yunanistan, Rusya, Irak ve Kazakistan'dan satın aldığı enerji ürünlerini işlenmiş petrol olarak Bulgaristan, Libya, Lübnan, Kuzey Makedonya dahil birçok ülkeye ihraç eden bir ülkedir. Bu sebeple, enerji sektöründen ihracat tüm ihracatın üçte birine yakınına oluşturmaktadır. Enerji ihracatı 2022 yılında 21,2 milyar USD ile tüm ihracatın yüzde 37'sini oluştururken 34,2 milyar USD enerji ithalatı yapmıştır. 2014 ile 2019 yılları arasında eczacılık ürünleri ihracatı ortalama 1,5 milyar USD seviyesindeyken 2020 ve 2023 yılları arasında ortalama 3,1 milyar USD seviyesine yükselmiştir.

Alüminyumdan eşya ihracatı 2014 ile 2020 yılları arasında ortalama 1,8 milyar USD seviyesinden 2021 ile 2023 yılları arasında 2,8 milyar USD seviyesine yükselmiştir. Fiber optik kablolar, elektrik akümülatörleri, diyodlar fasıllarında ihracat yapan ülke 2014 ile 2021 yılları arasında ortalama 1,2 milyar USD'lik elektrikli cihazlar ihracatı yapmış, 2021 ve 2023 yılları arasında ortalama 2,3 milyar USD'lik ihracat gerçekleştirmiştir.

YUNANİSTAN BİLGİ NOTU

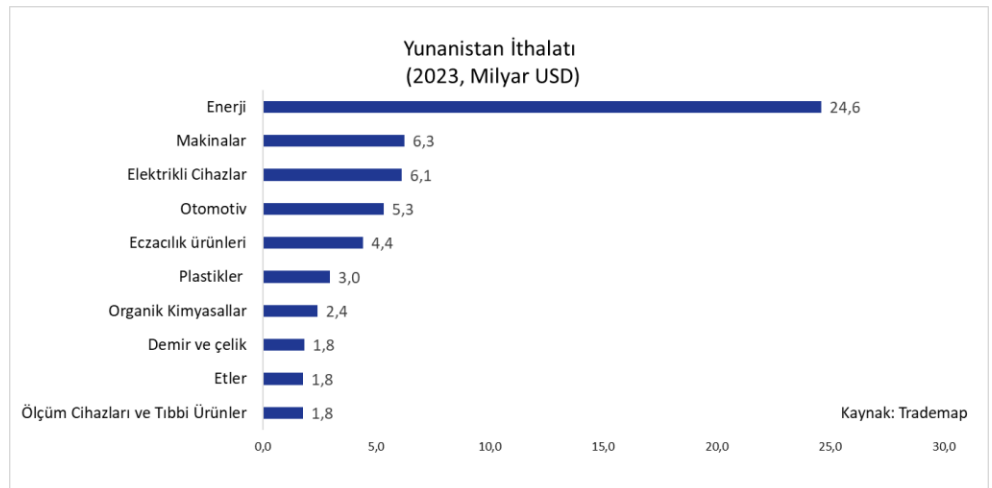

Salgın öncesi yılda ortalama 16 milyar USD seviyesinde enerji ithalatı yapan ülke, 2020 yılında emtia fiyatlarının dibi görmesiyle 10,1 milyar USD, 2021 ve 2022 yıllarında ise petrol fiyatlarının toparlanmasıyla sırasıyla 20 ve 34 milyar USD'lik enerji ithalatı gerçekleştirmiştir. 2023 yılında Yunanistan'ın enerji ithalatı 24,6 milyar USD olmuştur. 2014 ile 2021 yılları arasında enerji ithalatının dörtte birini Rusya'dan gerçekleştiren Yunanistan 2022 yılında 9 milyar USD enerji ithalatının %26'sı, 2023 yılında ise 2,2 milyar USD enerji ithalatının %9'unu Rusya'dan karşılamıştır.

Binek araç ithalatı 2022 yılına kadar 2 milyar USD'nin altında gerçekleşirken 2023 yılında 3,2 milyar USD seviyesine yükselmiş, otomotiv sektöründe ithalat ise 5,3 milyar USD'ye kadar çıkmıştır.

Portatif nümerik otomotik bilgi işlem makinaları, klimalar, buzdolabı, merkezi ısıtma sistemleri ithalatları son yıllarda artarken 2014 ile 2022 yılları arasında yılda ortalama 4,5 milyar USD makinalar ithalatı yapan ülke 2023 yılında 6,5 milyar USD seviyesinde ithalat gerçekleştirmiştir.

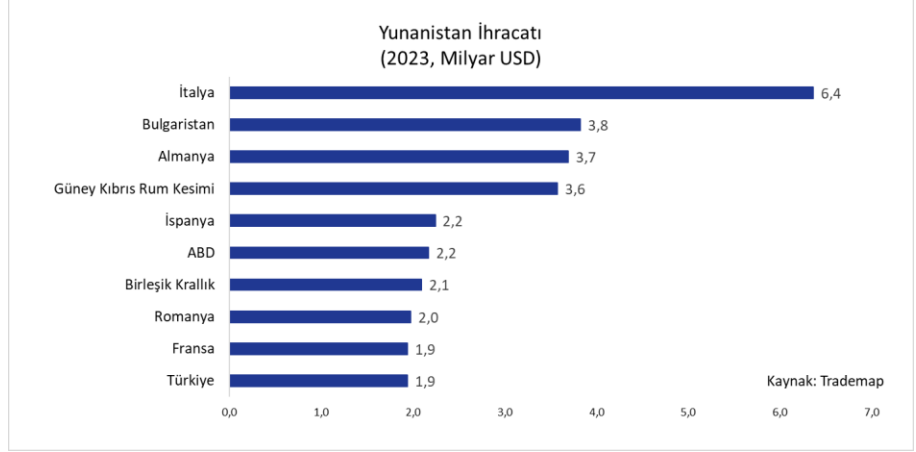
Elektrikli cihazlar sektöründe akıllı telefonlar, LED (ışık yayan diyodlar), ses cihazları başta olmak üzere yılda ortalama 4 milyar USD'lik ithalat yapan ülke 2023 yılında 6 milyar USD'lik elektrikli cihazlar ithalatı yapmıştır.

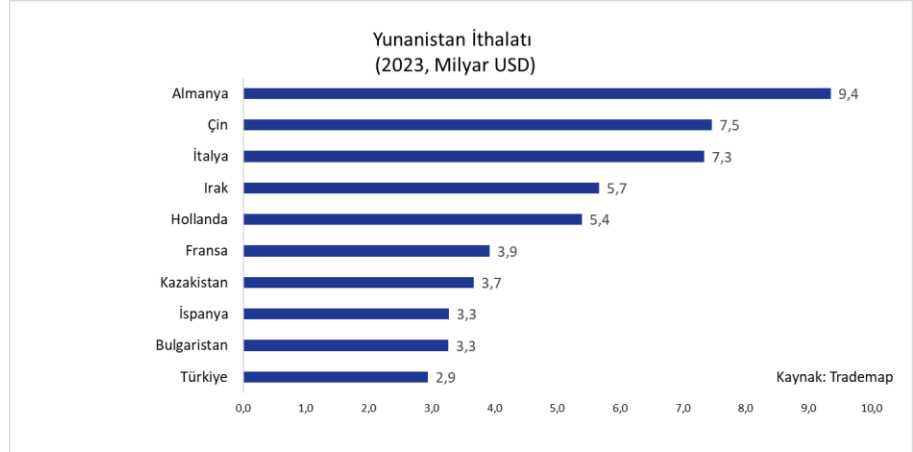
YUNANİSTAN BİLGİ NOTU

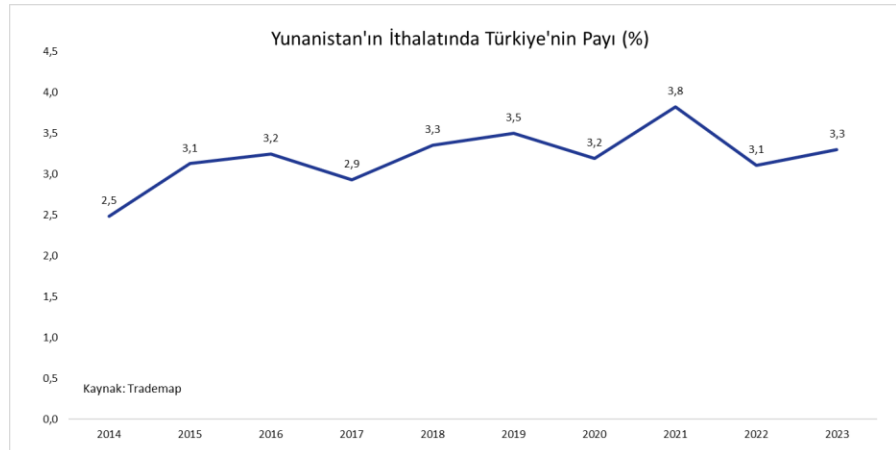
Yunanistan ihracatının %40'ını İtalya, Bulgaristan, Almanya, Güney Kıbrıs Rum Kesimi, İspanya, ABD ve Almanya ile gerçekleştirmektedir. İhracatındaki ilk on ülkenin payı ise %50 seviyesindedir. 2023 yılında İtalya'nın Yunanistan ihracatında payı %11,6 olurken Bulgaristan ve Almanya'nın payları %6-7 civarında gerçekleşmiştir.

Yunanistan ithalatındaki ilk on ülkenin payı %55 civarındadır. 2023 yılında Almanya'dan 9,4 milyar USD'lik ithalat yapan ülke, Çin ve İtalya'dan toplam 14,8 milyar USD'lik ithalat gerçekleştirmiştir. Enerji ithalatçısı olduğu Irak ve Kazakistan'dan toplam ithalatı ise 9,3 milyar USD olmuştur.

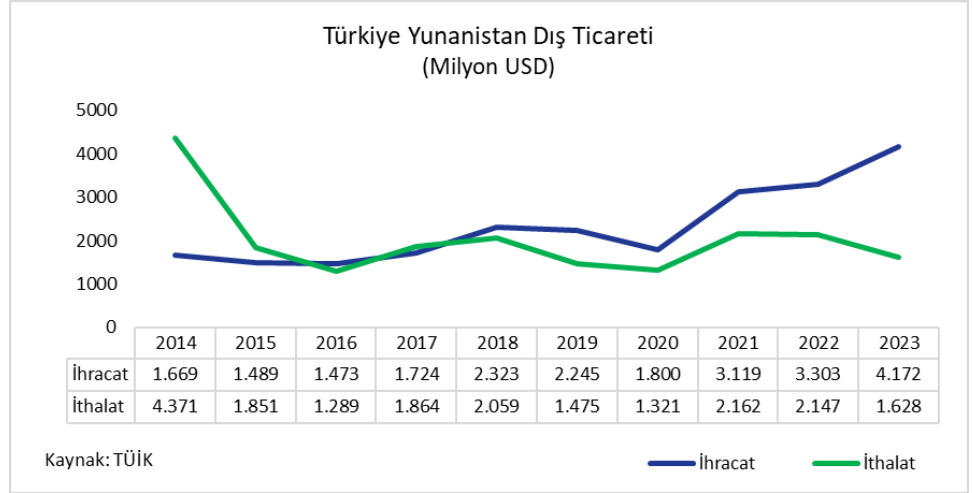
Türkiye'nin Yunanistan ithalatındaki payı 2014 yılında %2,5 iken 2021 yılında %3,8 seviyesine yükselmiş, 2023 yılında %3,3 olmuştur.

4. TÜRKİYE İLE DIŞ TİCARET

Türkiye, Yunanistan ile dış ticaretinde 2018 yılından beri net ihracatçıdır. 2020 yılında salgının etkisiyle iki ülke arasındaki dış ticaret hacmi 600 milyon USD azalarak 3,1 milyar USD seviyesine gerilerken 2021 yılında 5,3 milyar USD'nin üzerine çıkmıştır. Türkiye'nin Yunanistan'a ihracatı bir önceki yıla göre yüzde 73 artarak 3,1 milyar USD seviyesine yükselmiş, Yunanistan'dan ithalatı ise yüzde 64'lük artışla 2,1 milyar USD olmuştur. Böylelikle, Türkiye'nin Yunanistan'a dış ticaret fazlası 960 milyon USD olarak gerçekleşmiştir. 2022 yılında Türkiye'nin Yunanistan'a ihracatı bir önceki yıla göre yüzde 6 artarak 3,3 milyar USD olurken ithalatı ise yüzde 1 azalarak 2,1 milyar USD seviyesinde gerçekleşmiştir.

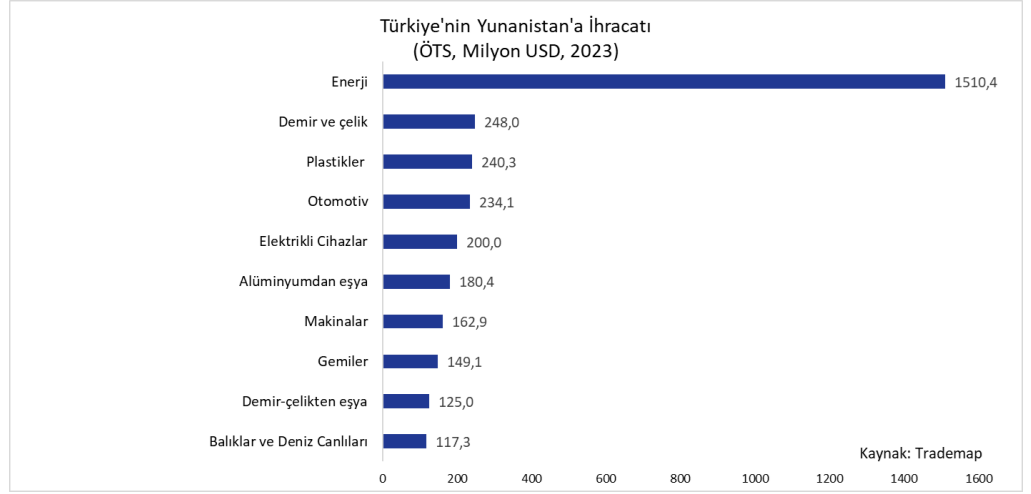
2023 yılında Türkiye'nin Yunanistan'a ihracatı %26 artarak 4.171 milyon USD seviyesine yükselmiştir. TÜİK tarafından açıklanan Özel Ticaret Sistemi'ne göre 2023 yılında ihracatımız 2.610 milyon USD seviyesinde gerçekleşmiş, aynı dönemde Yunanistan'a enerji ihracatımız 153 milyon USD seviyesinde olmuştur.

Bu raporda enerji ihracatını net göstermesi açısından Trademap verileri kullanılmıştır. Trademap verilerine göre ise enerji ihracatımız 2023 yılında 1.510 milyon USD olurken bir önceki yıla göre artış 2,3 kat olarak gerçekleşmiştir.

Demir çelik sektöründen ihracatımız bir önceki yıla göre %29 azalarak 2023 yılında 248 milyon USD seviyesinde olurken plastikler ile otomotiv sektörlerinden ihracatlarımız 230-240 milyon USD bandında seyretmiştir. İzole edilmiş teller, kablolar, su ısıtıcıları başta olmak üzere elektrikli cihazlar sektöründe ihracatımız bir önceki yıla göre %4,3 azalmasına karşın 200 milyon USD ile Yunanistan'a ihracatımızın önemli kısmını oluşturmuştur.

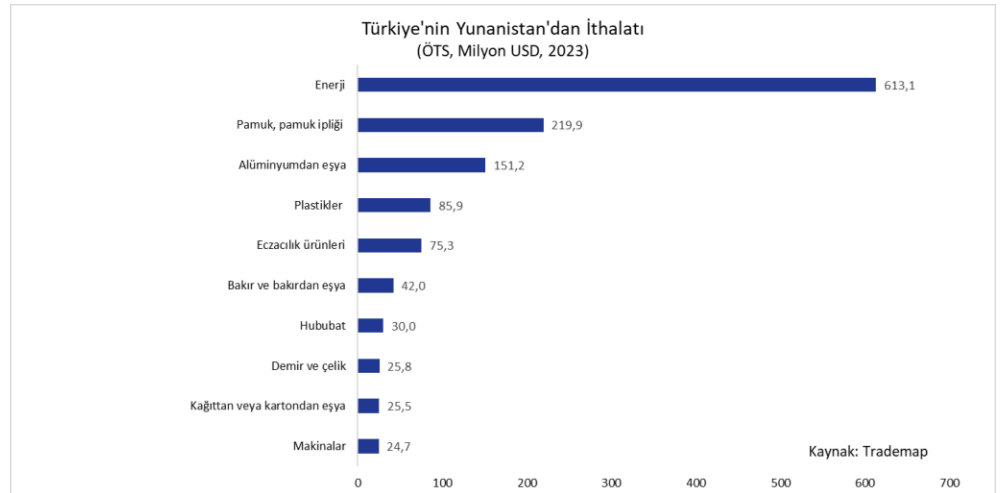
2023 yılı özelinde geçmiş dönem ortalamasından farklı olarak gemiler sektöründen ihracatımız 150 milyon USD olurken ihracatın üçte ikisini yat, spor tekneleri; üçte birini ise itici gemiler (römorklar) oluşturmuştur.

YUNANİSTAN BİLGİ NOTU

2023 yılında Türkiye'nin Yunanistan'dan ithalatı %24 azalarak 1.628 milyon USD olmuştur. İthalatın düşüşünde enerji sektöründen ithalatın %38 azalması belirleyici olurken pamuk sektöründen ithalatımız 122 milyon USD (%36) azalarak 219 milyon USD seviyesine gerilemiştir. Öte yandan, eczacılık sektöründen ithalatımız 2023 yılında bir önceki yıla göre %27 yükselmiş, 75 milyon USD olmuştur.

Enerji ve pamuk sektörleri Türkiye'nin Yunanistan'dan ithalatının yarısını oluştururken alüminyumdan eşya, plastikler, eczacılık ürünleri, bakır ve bakırdan eşya, hububat ile demir ve çelik sektörlerinin ithalatımızdaki payı %25 seviyesinde gerçekleşmiştir.

5. YATIRIMLAR

Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı verilerine göre, Türkiye’de faaliyet gösteren 798 Yunan menşeli firma bulunmaktadır. Firmaların 218’i motorlu taşıtlar ve motosikletler dışında kalan toptan ticaret ve ticaret komisyonculuğu sektöründe, 77’si motorlu taşıtlar ve motosikletlerin dışında kalan perakende ticaret, kişisel ve ev eşyalarının tamir sektöründe faaliyet göstermektedir.

TCMB verilerine göre, Yunanistan’da yaşayan vatandaşların Türkiye’de doğrudan stok yatırımları 2022 yılında 124 milyon USD seviyesinde gerçekleşmiş, Türkiye’de yaşayan vatandaşların Yunanistan’daki doğrudan stok yatırım tutarı 59 milyon USD olmuştur.

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

     [deikiletisim](#) | [deikint](#)